

de gjøre; det er ikke værd, fordi vi omtale Landbosforholdene, at istaa saa forstemte Toner og endog beklage saaledes Selveierbønderne; thi de staa sig ofte meget godt ved deres i høi Grad tjenlige Bedrift, og just derfor ønsker jeg, at alle Landets Fæstere maa blive Selveierbønder.

Det ærede Medlem for Bornholms Amts 1ste Valgkreds (Køfod) syntes for at blive saa overordentlig vred paa mig for en Bemærkning, jeg gjorde ganske sagte til et andet Medlem i Henseende til, at hans Udtalelse var gal om disse 14 Millioener, men min ærede Sidemand (N. Andersen) har allerede bemærket, at idet ærede Medlem virkelig tog fejl her; der vil ikke blive Tale heren om 14 Millioener eller en Gang 4 Millioener, ja, maaffe ikke en Gang om 400,000 Rd., der vil kun blive Tale om en mindve Sum, thi Trediebelen gaar jo fra ved alle de frivillige Salg. Ege overfor den Modstand, der møder det ærede Medlem for Bornholms Amts 1ste Valgkreds (Køfod), maa jeg ellers tilstaa, at det forbauser mig, naar jeg ser, hvilke heftige Angreb man retter mod det ærede Medlem for Bornholms Forslag, om jeg end fuldt skal erkjende, hvor uheldigt det vilde være, om et saadant Forslag her blev stød ind paa et meget uheldigt Sted ved denne Lov, thi det er sikket nok, at dette Forslag af det ærede Medlem i sit Hovedprincip gaar lige i Gudsfor af 10—12 Lovbestemmelser, som for en væsentlig Del have dannet en jordelende Husmandsstand her i Landet. Den Gang da Landbosforholdenes Udvikling begyndte, var der næsten ingen jordelende Husmandsstand, men for en stor Del gjennem de antydede 10—12 Lovbestemmelser og den Aand, der kom tilstede ved dem, har Forholdet udviklet sig saaledes, at der allerede et Par Mennefsalderer efter var 63,000 jordelende Husmand, hvortil disse Lovbestemmelser direkte og indirekte mere end noget Andet have bidraget. Men disse Bestemmelser havde — og det er for mig et Hovedpunkt — i det Enkelte en anden Karakter end det ærede Medlems Forslag, idet de søgte Oprettelsen af Husmandslobder i en hel Række specielle Tilfælde; hvor det let var gjort og høist rimeligt, men det ærede Medlems Forslag har den

Feil, at det vil have alle Tilfælde staaarne over een Kam, idet han vil, at der af enhver Fæstegaard, naar den gaar over til at blive Selveiergaard, skal oprettes Husmandslobder. Men med Hensyn til den af ham onskede Dannelsen af Selveierhuse kan jeg i den Henseende ganske slutte mig til min ærede Nabo og til flere; thi det er klart, at saae vi en saadan Bestemmelse som Afhændelse af Bøndergodsset paa Lehnene og lignende Gudsfer, saa saae vi ogsaa nok oprettet Huse, thi de nye Kjøbere vilde i mange Tilfælde være ligefrem nødte til at oprette saadanne og Lehnsgodsseierne kunne ikke meget stærkt som nu modsætte sig Oprettelsen endog af Fæstehuse. Der eksisterer et Græskskab i det nordlige Sjen, hvor der er saa lidt Befolkning paa Fæstegodsset, idet der stadig fler Egteskab mellem unge og gamle i Gaardene, og der aldrig oprettes nye Huse, at der næsten ingen Børn er i Skolerne. Jeg er altsaa overbevist om, at hvis Lehnsgodsset blot bliver frit, saa bliver der som et æret Medlem har sagt, ogsaa nok tilveiebragt flere Huse af sig selv for Befolkningen. Det er altsaa baade af Hensyn til den nærmeste Sag og af praktisk Grund, hvorfor jeg tror, at der er mindre Anledning til det ærede Medlems Forslag. Men jeg skal, som jeg har antydet, dog hævde, at det ærede Medlems Forslag virkelig ikke er, som der er sagt, slaaet ind paa en hidtil usjendt Vej, idet det nemlig er slaaet ind paa en Vej, som altid har gaaet ved Siden af en, man har fulgt i mange Aar, nemlig Omforgen for Fæstegaardene, idet hans Forslag har Omforgen for Fæstehuse for Dels, men det ærede Medlem for Bornholm har sikket Ret i, at i de sidste Aar er den ene Vej ikke saa meget betraadt som den anden.

Køfod: Jeg skal fatte mig ganske fork. Jeg skal kun udtale, at hvis jeg, før jeg indbragte mit Forslag, var i Tvivl om, hvorvidt Tanken deri var sund og sand, maaffe jeg saae denne Tvivl hævet ved i Dag at lægge Mærke til, med hvilke Grunde og paa hvilken Maade Forslaget er blevet angrebet. Jeg skal korteligt nævnte To, som jeg betragter som Odbasere for de stadig og idelig tilbagevendende Grund-